

Универзитет у Источном Сарајеву
Економски факултет Брчко
Научно-наставном вијећу

Примљено: 28.04.2022.			
Орг. јед.	Б р о ј	Прилог	Вриједност
	01-208/22		

Одлуком Научно-наставног вијећа Економског факултета Брчко, Универзитета у Источном Сарајеву, број 03/2-458-6-1/21 од 16.09.2021. године, именована је Комисија за оцјену и одбрану урађене докторске дисертације кандидата мр Саве Грујића под насловом „Утврђивање прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини“ (у даљем тексту: Комисија) у сљедећем саставу:

1. Проф. др Новак Кондић, редовни професор, ужа научна област Рачуноводство и ревизија, Универзитет у Бања Луци, председник;
2. Проф. др Бранко Крсмановић, редовни професор, ужа научна област Рачуноводство и ревизија, Универзитет у Источном Сарајеву, ментор;
3. Проф. др Срђан Лалић, ванредни професор, ужа научна област Рачуноводство и ревизија, Универзитет у Источном Сарајеву, члан;

Комисија је прегледала и оцијенила докторску дисертацију и о томе Научно-наставном вијећу Економског факултета Брчко, Универзитета у Источном Сарајеву подноси

ИЗВЈЕШТАЈ

О ОЦЈЕНИ УРАЂЕНЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области

Проблематика поступка утврђивања прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора није довољно заступљена у домаћој литератури. Према сазнањима кандидата, до сада у Босни и Херцеговини није објављено истраживање којим би се на основу резултата рада врховних ревизорских институција, конкретно објављених ревизорских изјештаја покушао формулисати стандардизовани оквир за утврђивање прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора. Управо у томе се и огледа значај истраживања обављеног за потребе ове докторске дисертације, јер својим научним доприносом попуњава истраживачке празнине о важној теми на нашем простору. Због тога је највећи допринос ове дисертације приближавање и боље разумијевање проблематике утврђивања прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини.

У истраживању, кандидат полази од става да је финансијска ревизија од изузетног значаја за управљање финансијама јавног сектора. Наиме, исправно и ефикасно коришћење јавних средстава представља један од основних услова квалитетног управљања јавним финансијама. Најважнији механизам контроле исправног и ефикасног коришћења јавних финансија је ревизија јавног сектора. Њена основна

функција је подршка и промоција јавне одговорности у трошењу јавних средстава. Један од основних концепата ревизије јавног сектора је материјалност. Она дефинише ниво одступања код одређене ставке или групе ствки за које ревизор сматра вјероватним да ће утицати на одлуке корисника финансијских извјештаја.

У докторској дисертацији кандидат истиче значај концепта материјалности у свим фазама ревизије. У фази планирања, материјалност помаже ревизору да дефинише врсте, вријеме и обим поступака које ће примјенити у ревизији, а за које сматра да ће ризик од давања погрешног мишљења свести на прихватљиво низак ниво. У фази обављања ревизије материјалност се примјењује при оцјени погрешног приказа у циљу утврђивања њиховог утицаја на мишљење ревизора. У фази извјештавања, материјалност представља основни критеријум за одређивање врсте мишљења које ће ревизор дати, а на основу материјално значајних погрешних приказа.

Кандидат у предметној дисертацији наглашава карактеристику концепта материјалности у ревизији јавног сектора у смислу да ревизор у поступку утврђивања материјалности мора да размотри законе, прописе и другу регулативу која може да утиче на конкретни процес ревизије. Ово значи да у јавном сектору материјалност поред вриједности укључује и осјетљивост која обухвата усаглашеност са захтјевима државних органа, законитост и јавни интерес.

У складу са претходно реченим, актуелност докторске дисертације произилази из значаја саме материјалности за процес ревизије јавног сектора (један од њених основних концепата) и значаја ревизије јавног сектора за унапређење јавне одговорности при трошењу јавних средстава. Другим ријечима, без квалитетног поступка утврђивања прага материјалности не може се извршити добра ревизија јавног сектора, а без добре ревизије јавног сектора нема подршке јавној одговорности у употреби јавних финансија. Наиме, ревизија на неколико начина помаже управљању јавним финансијама као и презентовању објективног описа начина трошења јавних средстава заинтересованој јавности. Финансијском ревизијом јавног сектора се могу идентификовати неправилности које доводе до злоупотребе јавних финансија, открити слабости у систему интерних контрола које могу угрозити ефикасно функционисање субјекта јавног сектора, установити поузданост извјештаја о финансијском пословању, идентификовати начини и случајеви неефикасне и неекономичне употребе јавних средстава, пружити поуздани подаци за измјене и допуне закона, политика и процедура.

Кандидат је у предметној докторској дисертацији, на основу досадашњих научних радова у области ревизије јавног сектора, презентовао драгоцене податке и анализе. Обим коришћене литературе показује ширину обухвата ове теме. Ова дисертација систематизује досадашња теоријска сазнања о утврђивању прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора, а посебну вриједност јој даје истраживачки дио у коме су презентовани подаци обављеног истраживања о могућности формулисања стандардизованог оквира (математичког модела) за утврђивање прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини. На основу добијених резултата кандидат је указао на ефекте и користи које би примјена поменутог стандардизованог оквира имала на квалитет ревизорских извјештаја у Босни и Херцеговини. Детаљном анализом постављеног проблема и предмета истраживања, обављеним истраживањем и изведеним закључцима у овој докторској дисертацији дат је значајан допринос стандардизовању оквира за утврђивање прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини.

Због свега наведеног, Комисија сматра да је урађена докторска дисертација кандидата

мр Саве Грујића значајна за област ревизије јавног сектора у Републици Српској и Босни и Херцеговини, а и шире, али да се њен посебан значај огледа у систематизацији сазнања о поступку утврђивања прага материјалности и унапређењу знања из ове области. Према мишљењу Комисије ова докторска дисертација, осим научне, има и велику практичну вриједност, односно презентовани резултати истраживања у великој мјери олакшавају поступак утврђивања прага материјалности у ревизији јавног сектора и могу бити корисна литература ревизорима јавног сектора.

2. Оцјена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области

Утврђивање прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини није у већој мјери било тема научних радова. Стога, сам избор теме докторске дисертације и метода које су коришћене у емпиријском истраживању носи значајну дозу оригиналности. Емпиријско истраживање у овом раду чини анализа могућности стандардизовања оквира за утврђивање прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини. Кандидат је као податке за поменути анализу користио извјештаје о финансијској ревизији институција Босне и Херцеговине које годишње објављује Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине. Период који је обухваћен анализом је седам година, односно период од 2010. до 2016. године. Анализа је обављена на 100% популације, односно кандидат је анализирао све финансијске извјештаје које је у поменутом периоду објавила Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине (око 500 извјештаја).

Поступак анализе могућности стандардизовања оквира за утврђивање материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини састојао се из пет корака:

- преузимање препорука ревизије из ревизорских извјештаја (извјештаја о финансијској ревизији),
- утврђивање значајности преузетих препорука ревизије,
- систематизовање утврђених значајности препорука ревизије,
- утврђивање процента материјалности за поједине врсте расхода (прихода),
- креирање стандардизованог оквира за утврђивање материјалности у финансијској ревизији јавног сектора.

У овој анализи кандидат је креирао посебну табелу за сваки извјештај о финансијској ревизији који је у посматраном периоду објавила Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине. Наиме, у прва два корака анализе креирано је 500 табела које су служиле за утврђивање значајности датих препорука ревизије. Ове табеле, због свог обима нису укључене у рад, већ служе као својеврсни прилог раду (истраживачка грађа).

Резултат анализе је приједлог стандардизованог оквира за утврђивање прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини. Овај стандардизовани оквир је према тврдњи кандидата примјењив у све четири врховне ревизорске институције у Босни и Херцеговини. У овој докторској дисертацији систематизовани су и детаљно објашњени сви ефекти које примјена стандардизованог оквира за утврђивање прага материјалности има на квалитет израде ревизорских извјештаја, у односу на утврђивање прага материјалности приступом професионалне

процјене ревизора.

Оригиналноост докторске дисертације је доказана путем извјештаја из софтвера iThenticate за детекцију плагијаризма којим је извршена провјера оригиналноости докторске дисертације. Подударности које постоје у тексту су последица цитата, личних имена (прије свега, назива субјеката јавног сектора у Босни и Херцеговини, назива биланских позиција, назива врховни ревизорских институција у Босни и Херцеговини и сл.), библиографских података о коришћеној литератури, тзв. општих мјеста и података, као и претходно публикованих резултата докторантових истраживања (који су проистекли из његове дисертације), што је у складу са чланом 6. Правилника о коришћењу софтвера за детекцију плагијаризма на Универзитету.

Из свега наведеног, Комисија закључује да је докторска дисертација кандидата Саве Грујића резултат властитог и оригиналног истраживања у области финансијске ревизије јавног сектора, са примијењеном методологијом и добијеним резултатима који су примјенљиви у пракси ревизије јавног сектора.

3. Преглед остварених резултата рада кандидата у одређеној научној области

Кандидат Саво Грујић рођен је 15.08.1966. године у Брчком. Основну школу је завршио у Брезовом Пољу, а средњу Економску школу и Економски факултет у Брчком. Школске 2008/2009 године уписао је постдипломске студије на Економском факултету Брчко, смјер Менаџмент у рачуноводству и ревизији, гдје је 18.11.2011. године положио последњи испит, а јула 2014. године одбранио магистарски рад под називом „Достигнућа ревизије јавне управе и институција Брчко дистрикта Босне и Херцеговине“ и стекао академско звање Магистар економских наука.

Од 1999. до 2007. године био је запослен у „Поште Српске“ АД Бања Лука, РЈ за поштански саобраћај Брчко на радном мјесту шеф Одсјека за економске послове. Од 2007. године запослен је у „Канцеларији за ревизију јавне управе и институција Брчко дистрикта БиХ“ на радном мјесту ревизор за ревизију финансијског пословања, а од 2014. године, у истој обавља функцију замјеника главног ревизора. У фебруару 2017. године именован је у Савјет за рачуноводство и ревизију Брчко дистрикта БиХ, а потом изабран за предсједника овог тијела.

У оквиру научно-истраживачке дјелатности кандидат је објавио следеће радове:

1. Грујић, С. (2015). *Квалитативни допринос ревизије јавног сектора унапређивању рада јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ*. Финрар бр. 3/2015, Бања Лука.
2. Грујић, С. (2015), *Организација ревизије јавног сектора у Брчко дистрикту БиХ*. Пословни консултант бр. 44. Тузла.
3. Грујић, С. (2015), *Утврђивање доприноса ревизије јавног сектора у Брчко дистрикту БиХ*. Financing. Бања Лука.

Кандидат посједује следеће сертификате:

- Овлашћени ревизор
- Сертификовани рачуновођа
- Сертификовани форензички рачуновођа

➤ Овлашћени интерни ревизор

Управо, тема из области ревизије јавног сектора и дугогодишњи практични рад кандидата у врховној ревизорској институцији, омогућили су јасније сагледавање проблематике утврђивања прага материјалности и предлагања стандардизованог оквира за његово утврђивање.

Због свега наведеног, Комисија сматра да је кандидат остварио значајне резултате из научне области којој припада докторска дисертација, по основу обављених радова, учешћа у научним пројектима, као и низом стручних активности, а посебно на основу дугогодишњег радног искуства у ревизији јавног сектора.

4. Оцјену о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему (по поглављима)

Докторска дисертација кандидата мр Саве Грујића под насловом „Утврђивање прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини“ написана је на 295 страница формата А4. Дисертација се састоји из увода, теоријског и емпријског дијела, закључних разматрања, апстракта на српском и енглеском језику, и пописа литературе, слика и табела. Дио дисертације чини и око 500 табела које су коришћене у истраживању, односно у поступку утврђивање значајности препорука ревизије датих у извјештајима о финансијској ревизији које је објавила Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине у периоду од 2010. године до 2016. године. Због њиховог обима, ове табеле нису могле бити укључене у дисертацију. Теоријски дио истраживања састоји се из три, а емпиријски дио из једног поглавља. Докторска дисертација садржи 22 слике и 82 табеле.

Израда докторске дисертације, поред увода и закључка, обухватила је следећа поглавља:

1. Организација и функционисање ревизије јавног сектора у Босни и Херцеговини
2. Поступак изражавања мишљења ревизора у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини
3. Материјалност у ревизији јавног сектора
4. Анализа могућности стандардизовања оквира за утврђивање прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини и његових потенцијалних ефеката на квалитет ревизорских извјештаја

У уводном дијелу рада, објашњен је проблем, предмет и циљеви истраживања, постављена основна и помоћне хипотезе истраживања. Набројани су основни научни методи који су примијењени у поступку истраживања, презентовани очекивани резултати и научни допринос истраживања и образложена структура дисертације.

У првом поглављу, Организација и функционисање ревизије јавног сектора у Босни и Херцеговини, објашњени су основни појмови ревизије јавног сектора и њено функционисање у Босни и Херцеговини. Кандидат је прво објаснио основне карактеристике ревизије јавног сектора, а затим и њена начела и врсте. Објашњена је организација ревизије јавног сектора у Босни и Херцеговини, односно врховне ревизорске институције које функционишу у Босни и Херцеговини и координација њиховог рада. На крају овог поглавља, кандидата је објаснио финансирање и

управљање људским ресурсима у врховним ревизорским институцијама у Босни и Херцеговини, и усклађеност њиховог рада са интернационалним асоцијацијама (INTOSAI), односно примјена ISSAI принципа и стандарда.

Друго поглавље предметне докторске дисертације приказује поступак изражавања мишљења ревизора у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини. У овом поглављу посебан акценат је стављен на поступак изражавања мишљења ревизора у складу са ISSAI стандардима који се примјењују и у пракси финансијске ревизије јавног сектора у Босни и Херцеговини. Затим су презетоване и анализирани специфичности у функционисању јавног сектора у Босни и Херцеговини које утичу на процес ревизије. На крају овог поглавља презентован је преглед изречених мишљења ревизора у финансијској ревизији јавног сектора, гдје су упоређени резултати рада врховних ревизорских институција у Босни и Херцеговини у периоду од 2010. до 2016. године.

У трећем поглављу предметне докторске дисертације кандидат је разматрао материјалност у ревизији јавног сектора. У њему су дефинисани основни појмови повезани са материјалношћу, како у ревизији уопште, тако и у ревизији јавног сектора. Објашњени су различити аспекти материјалности и њено планирање и утврђивање. Презентовано је и начело материјалности у различитим врстама ревизије јавног сектора, као и третирање материјалности у ISSAI стандардима. На крају овог поглавља, дефинисани су односи између материјалности и изражавања мишљења ревизора у финансијској ревизији јавног сектора.

Важно је нагласити да је у теоријском дијелу (три прва поглавља) акценат у разматрању постављен на финансијску ревизију јавног сектора, с обзиром на то да је везана за истраживање које је обављено за потребне ове докторске дисертације, али и да ревизори јавног сектора у Босни и Херцеговини највећи дио времена утроше обављајући активности везане за ову врсту ревизије јавног сектора.

Четврто поглавље је емпиријско истраживање Анализа могућности стандардизовања оквира за утврђивање прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини и његових потецјалних ефеката на квалитет ревизорских извјештаја. У овом поглављу је тестирана основна хипотеза ове докторске дисертације:

- Стандардизовање оквира за утврђивање прага материјалности побољшава ефикасност и ефективност поступка утврђивања материјалности у финансијској ревизији јавног сектора чиме се унапређује квалитет ревизорских извјештаја.

Поред основне хипотезе тестиране су и помоћне хипотезе:

- Стандардизовање оквира за утврђивање прага материјалности унапређује и убрзава фазу планирања у процесу финансијске ревизије.
- Стандардизовање оквира за утврђивање прага материјалности омогућава већу упоредивост налаза, закључака и изречених мишљења ревизора јавног сектора између различитих ревизорских извјештаја.
- Стандардизовање оквира за утврђивање прага материјалности смањује ризик од могућности давања неуједначених мишљења ревизора.

Поред тестирања основне и помоћних хипотеза, кандидат је у овом поглављу настојао да испуни општи циљ истраживања. Циљ је био да се на научној основи, користећи теоријска сазнања о утврђивању прага материјалности у ревизији јавног сектора, поштујући захтјеве Међународних стандарда ревизије за јавни сектор (ISSAI) и анализом постојећег поступка утврђивања прага материјалности и датих препорука у

ревизорским извјештајима Канцеларије за ревизију институција Босне и Херцеговине, дају приједлози за унапређивање процедура и поступка утврђивања прага материјалности. Фокус је постављен на дефинисање приједлога стандардизованог оквира за утврђивање прага материјалности, који би, у одређеној мјери, олакшао сам поступак утврђивања материјалности и отклонио потенцијални проблем неуједначености мишљења у финансијској ревизији јавног сектора.

Реализација општег циља истраживања захтијевала је испуњавање сљедећих оперативних циљева:

- Детаљна дескрипција организације и функционисања ревизије јавног сектора у Босни и Херцеговини;
- Идентификација и објашњење специфичности у функционисању јавног сектора у Босни и Херцеговини које утичу на процес ревизијског рада;
- Детаљно објашњење захтјева Међународних стандарда ревизије за јавни сектор (ISSAI) у погледу утврђивања прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора;
- Анализа постојећег поступка утврђивања прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини;
- Анализа ефеката минималног прага материјалности на квалитет израде извјештаја о финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини;
- Анализа ефеката максималног прага материјалности на квалитет израде извјештаја о финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини;
- Дефинисање приједлога стандардизованог оквира за утврђивање прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини.

Испуњавајући наведене циљеве, тестиране су и доказиване постављене хипотезе.

У овом поглављу кандидат је прво детаљно анализирао поступак утврђивања прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини. Затим је утврдио ефекте минималног и максималног прага материјалности на квалитет израде ревизорских извјештаја (извјештаја о финансијској ревизији јавног сектора). Након тога је на основу спроведених анализа над подацима о препорукама ревизије датим у извјештајима о финансијској ревизији у периоду од 2010. до 2016. године Канцеларије за ревизију институција Босне и Херцеговине формулисао стандардизовани оквир за утврђивање прага материјалности, односно таблицу материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини. На крају овог поглавља изложени су ефекти примјене предложеног стандардизованог оквира за утврђивање прага материјалности на квалитет израде ревизорских извјештаја. Ефекти су подијељени по хипотезама и потврђена је и основна и помоћне хипотезе ове дисертације.

У поглављу Закључак кандидат је представио резултате истраживања, потенцијална ограничења и евентуалне грешке, као и проблеме који су се појављивали у процесу истраживања. На крају рада приказана је литература коришћена за израду докторске дисертације и пописи слика и табела у дисертацији.

На основу наведеног, Комисија сматра да су обим и квалитет докторске дисертације у складу са пријављеном темом (усклађени су са њом).

5. Научни резултати докторске дисертације

Сврха теоријских разматрања и обављеног емпиријског истраживања у овој докторској дисертацији је могућност формулисања приједлога стандардизованог оквира за утврђивање прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговине и идентификовање ефеката које стандардизовани приступ утврђивању прага материјалности има на процес финансијске ревизије јавног сектора. Ради се о ефектима које овакав приступ има на ревизорски извјештај о пословању субјекта јавног сектора у односу на приступ утврђивања прага материјалности професионалном процјеном (просуђивањем) ревизора. На основу анализе разлика између ова два приступа кандидат је у предметној дисертацији идентификовао већи број ефеката примјене стандардизованог оквира, а то су:

- утврђивање прага материјалности математичким моделом,
- неделегирање овлашћења за утврђивање прага материјалности на ревизора јавног сектора,
- сужавање простора за потенцијалну субјективност ревизора јавног сектора при утврђивању прага материјалности,
- онемогућавање ревизора јавног сектора за субјективност свјесним чињењем (могуће злоупотребе) при утврђивању прага материјалности,
- значајно смањење ризика од могућности давања неуједначених мишљења ревизора у финансијској ревизији истог субјекта јавног сектора,
- повећање упоредивости мишљења ревизора између различити ревизорских извјештаја,
- пружање веће упоредивости ревизијских доказа и налаза између различитих финансијских ревизија,
- стандардизација времена потребног за утврђивање прага материјалности,
- поједностављење могућности за планирање трошкова појединачних финансијских ревизија на годишњем нивоу,
- значајно олакшање активности планирања укупних трошкова финансијских ревизија,
- пружање значајне помоћи при планирању финансијског пословања врховне ревизорске институције,
- отклањање проблема промјене ревизора у току ревизије везано за поступак утврђивања прага материјалности.

Кандидат је на основу емпиријског истраживања заснованог на ревизорским извјештајима (датим препорукама) Канцеларије за ревизију институција Босне и Херцеговине формулисао приједлог стандардизованог оквира за утврђивање прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини. Иако је истраживачку грађу чинила документација Канцеларије за ревизију институција Босне и Херцеговине овај приједлог се односи и на остале три врховне ревизорске институције у Босни и Херцеговини (Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске, Уред за ревизију институција у Федерацији БиХ и Канцеларија за ревизију јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ). Сам приједлог се састоји из два поступка а то су поступак утврђивања прага прелиминарне материјалности и поступак утврђивања радне материјалности. Предложени поступак утврђивања прага

прелиминарне материјалности у суштини је модификација поступка који је тренутно у употреби у Канцеларији за ревизију институција Босне и Херцеговине. Модификација је извршена на основу резултата емпиријског истраживања. Предложени поступак утврђивања радне материјалности у потпуности се разликује од постојећег поступка који примјењује Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине, јер је у потпуности заснован на математичком моделу. И овај поступак је формулисан на основу резултата емпиријског истраживања.

Посебно се може истаћи научни значај докторске дисертације у контексту обогаћивања оскудне научноистраживачке литературе из ове области у Босни и Херцеговини. Кандидат је својим истраживањем указао на значај и суштину стандардизовања оквира за утврђивање прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора. Показао је да овај приступ даје велики број позитивних ефеката по финансијску ревизију јавног сектора и врховне ревизорске институције.

Из свега наведеног, Комисија констатује да резултати ове докторске дисертације значајно доприносе науци на пољу ревизије јавног сектора, а посебно на подручју утврђивања прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора.

6. Примјенљивост и корисност резултата у теорији и пракси

Утврђивање прага материјалности је доста осјетљива и веома важна тема за ревизију јавног сектора. Наиме, материјалност прави границу до које је погрешан приказ прихватљив, а преко које се третира као материјално значајна негативна радња која негативно утиче на пословање ревидираног субјекта јавног сектора, али и на одлуку ревизора које ће мишљење дати на финансијске извјештаје и пословање ревидираног субјекта јавног сектора. У складу са тим, ова докторска дисертација има научни допринос у теоријском и практичном смислу.

У теоријском смислу, кандидат је обавио квалитетну систематизацију досадашњих сазнања о процесу утврђивања материјалности у ревизији јавног сектора. Ово се посебно односи на утврђивање прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора. Детаљно је објашњен поступак изражавања мишљења у финансијској ревизији јавног сектора и одређивање појма материјалности у складу са ISSAI стандардима.

У практичном смислу, дисертација може послужити ревизорима јавног сектора у Босни и Херцеговини у процесу утврђивања прага материјалности при обављању финансијске ревизије различитих субјеката јавног сектора, односно могућност употребе предложених таблица материјалности. Дисертација може користити и другим научним радницима, као и студентима основних и постдипломских студија, у проширењу научних сазнања и приликом израде научних радова и обављања стручних истраживања из области ревизије јавног сектора.

Највећи допринос ове дисертације јесте приједлог стандардизованог оквира за утврђивање прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини. Дефинисани приједлог се састоји из два дијела, односно поступка. Први дио је поступак утврђивања прага прелиминарне материјалности и у суштини је

модификација поступка који се тренутно примјењује у финансијској ревизији јавног сектора коју спроводи Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине. Други дио је поступак утврђивања радне материјалности који је у потпуности резултат рада кандидата. Оба поступка су резултат истраживања могућности за стандардизовање оквира за утврђивање прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини.

Због свега тога, Комисија сматра да су резултати ове докторске дисертације примјењиви и корисни како теоријски на свим високошколским установама које се у свом наставном програму баве ревизијом, тако и практично у свим врховним ревизорским институцијама у Босни и Херцеговини.

7. Начин презентирања резултата научној јавности

Узимајући у обзир квалитет истраживања и актуелност теме, Комисија сматра да кандидат, на основу резултата истраживања, може издвојити одређене сегменте из којих ће произаћи и одређени број научних радова. Ови радови се могу објављивати у научним и стручним публикацијама, а и презентовати на научним и другим скуповима.

8. ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ

На основу увида у докторску дисертацију мр Саве Грујића под називом „Утврђивање прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини“, Комисија оцјењује да је кандидат успјешно истражио постављени проблем и предмет истраживања дефинисан у пријави докторске дисертације.

Комисија потврђује да је докторска дисертација, коју је одобрило Начуно-Наставно вијеће Економског факултета Брчко Универзитета у Источном Сарајеву, урађена у складу са пријавом рада како у погледу предмета, циља и метода истраживања, тако и у погледу садржаја. Такође, кандидат је испоштовао сугестије Комисије приликом одобравања теме докторске дисертације у погледу проширења узорка и у погледу интердисциплираности теме истраживања.

На основу свега изложеног, имајући у виду квалитет и значај обрађене теме, остварене резултате и закључке истраживања, као и научни и шири друштвени допринос дисертације кандидата мр Саве Грујића под називом „Утврђивање прага материјалности у финансијској ревизији јавног сектора у Босни и Херцеговини“, Комисија са задовољством предлаже Научно-наставном вијећу Економског факултета Брчко Универзитета у Источном Сарајеву и Сенату Универзитета у Источном Сарајеву да прихвати Извјештај о позитивној оцјени урађене докторске дисертације и одобри њену јавну одбрану.

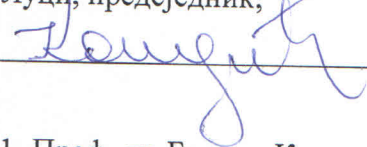
Квалификација која се стиче јавном одбраном докторске дисертације јесте –
Доктор економских наука.

Мјесто: Брчко

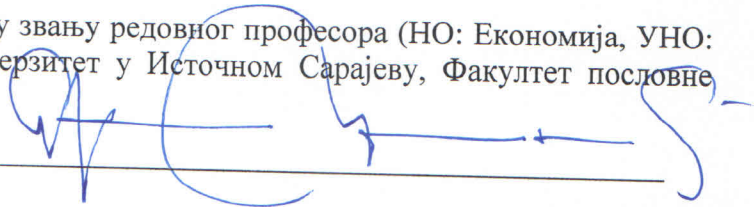
Датум: _____

Комисија:

1. Проф. др Новак Кондић, у звању редовног професора (НО: Економија, УНО: Рачуноводство и ревизија, Универзитет у Бања Луци, Економски факултет у Бања Луци, предсједник;

1. Проф. др Бранко Крсмановић, у звању редовног професора (НО: Економија, УНО: Рачуноводство и ревизија, Универзитет у Источном Сарајеву, Факултет пословне економије у Бијелини, ментор;

3. Проф. др Срђан Лалић, у звању ванредног професора (НО: Економија, УНО: Рачуноводство и ревизија, Универзитет у Источном Сарајеву, Економски факултет Брчко, члан;

